

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.10.2008, sp. zn. 7 Tdo 1321/2008, ECLI:CZ:NS:2008:7.TDO.1321.2008.1

Číslo: 33/2009

Právní věta: Za obecné nebezpečí se považuje jednání pachatele, který ve stavu opilosti, jenž vylučoval jeho schopnost bezpečně řídit motorové vozidlo (v jeho krvi bylo v době jízdy více jak 2 promile alkoholu), řídil po pozemní komunikaci těžkou a rozměrnou jízdní soupravu (nákladní automobil s návěsem), přičemž pro způsob jeho jízdy, a to zčásti uskutečněné i po dálnici, byl charakteristický prvek živelnosti a neovladatelnosti spočívající v tom, že se soupravou se pohyboval přes oba jízdní pruhy, nebyl schopen udržet přímý směr jízdy, několikrát vyjel mimo vozovku a narazil do svodidel, jel v protisměru apod., takže z jeho jízdy hrozilo konkrétně a bezprostředně nebezpečí pro zájmy chráněné zákonem, neboť došlo též ke kolizím s jinými účastníky silničního provozu, a jen nahodilé, na jednání pachatele nezávislé okolnosti (např. pohotová reakce jiných řidičů, kteří se vyhnuli přímému střetu s vozidlem řízeným pachatelem) zabránily vzniku poruchy na těchto chráněných zájmech, když takové jednání pachatele lze pokládat za „jiné podobné nebezpečné jednání“ ve smyslu ustanovení § 179 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.10.2008

Spisová značka: 7 Tdo 1321/2008

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obecné ohrožení

Předpisy: § 179 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného F. B. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 4 To 103/2008, v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Vyškově pod sp. zn. 1 T 10/2008.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 20. 2. 2008, sp. zn. 1 T 10/2008, byl obviněný F. B. uznán vinným trestným činem obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. a trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), b), c) tr. zák. a odsouzen podle § 179 odst. 1, § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na tři roky, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, a podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1

tr. zák. k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel na pět let.

Odvolání obviněného, podané proti výroku o vině trestným činem obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. a proti výroku o trestu, bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 4 To 103/2008, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně. Výrok o zamítnutí odvolání napadl v celém rozsahu. Odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Vyjádřil nesouhlas s tím, že skutkový stav, který zjistily soudy, byl kvalifikován jako trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. Námitky obviněného byly vedeny tím směrem, že stav vyvolaný jeho jednáním nebyl „obecným nebezpečím“ ve smyslu § 179 odst. 1 tr. zák. a že proto neměl být uznán vinným trestným činem obecného ohrožení podle citovaného ustanovení. Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou soudů a přikázal nové projednání a rozhodnutí věci nebo aby ho po zrušení obou rozhodnutí sám uznal vinným jen trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), b), c) tr. zák. a uložil mu odpovídající trest.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné.

Jako trestné činy byl posouzen skutek, který podle zjištění Okresního soudu ve Vyškově, z nichž v napadeném usnesení vycházel i Krajský soud v Brně, spočíval v podstatě v tom, že obviněný dne 26. 9. 2007 v době mezi 5.15 až 6.08 hodin po předchozím požití alkoholických nápojů, kdy měl v krvi 2,2 g/kg alkoholu, na dálnici D1 z P. do V. řídil jízdní soupravu sestávající z nákladního vozidla zn. IVECO o provozní hmotnosti 7100 kg a z nenaloženého návěsu zn. Schmitz Cargobull AG o provozní hmotnosti 6750 kg, jel tak, že nebyl schopen udržet soupravu v přímém směru, pohyboval se přes dva jízdní pruhy od pravého okraje vozovky k levému, ohrožoval tím ostatní účastníky silničního provozu, a v tomto způsobu jízdy pokračoval i poté, co u V. vyjel z dálnice. Konkrétně šlo o ohrožení řidičky J. W., která na dálnici řídila osobní automobil zn. Škoda Fabia, začala obviněného předjíždět levým jízdním pruhem, a když byla na úrovni návěsu, začal obviněný přejíždět do levého jízdního pruhu, takže J. W. ve snaze zabránit střetu musela prudce brzdit a vjet mimo vozovku na travnatý pruh ke středovým svodidlům. Po vyjetí z dálnice u V. na křižovatce silnic č. 46 a č. 47 obviněný nedal při jízdě po vedlejší silnici přednost osobnímu automobilu zn. VW Polo, který řídil L. G., shodou okolností policejní komisař Policie ČR. Po zastavení soupravy ve V. a poté, co L. G. prokázal příslušnost k Policii ČR, obviněný neuposlechl jeho výzvy k odstavení soupravy a pokračoval v jízdě, přičemž v B., na křižovatce silnic č. 43 a č. 4313, ohrozil protijedoucí autobus zn. Karosa s asi 15 cestujícími, neboť řidič autobusu M. S. musel vjet pravými koly vpravo mimo vozovku, aby zabránil střetu se soupravou obviněného, který jel protisměrnou částí komunikace. Při další jízdě obviněný v B. M. nezastavil za služebním vozidlem Policie ČR, na kterém byla zapnuta modrá výstražná světla a červený nápis STOP, objel toto vozidlo, pokračoval v jízdě, neumožnil policejnímu vozidlu předjetí, nezastavil ani v B., na znamení dávané policistou, při objíždění policejního vozidla, které stálo přes komunikaci se zapnutými modrými výstražnými světly, zachytil o jeho přední nárazník, později zastavil na jiném místě v B., a když před ním zastavilo policejní vozidlo a vedle něho druhé policejní vozidlo a z těchto vozidel vystoupili policisté, znovu se rozjel, přičemž jednoho policistu přimáčkl ke služebnímu vozidlu, narazil do obou policejních vozidel, z nichž jedno srazilo dalšího policistu, a pokračoval v jízdě, ve S. nezastavil na znamení dávané policistou a jel dále směrem k dálnici D1. Nakonec obviněný zastavil na silnici č. 50 na kilometru 8,23 v katastru obce S., u nákladního vozidla, které policisté nechali postavit napříč vozovky tak, že obviněný nemohl toto vozidlo objet. Přitom po celou dobu jízdy po vyjetí z dálnice obviněný ohrožoval protijedoucí řidiče tím, že soupravou najížděl i na nepřehledných místech do protisměru, několikrát vyjel mimo vozovku a narazil do svodidel.

V poměru mezi napadeným usnesením a podaným dovoláním je spornou právní otázkou to, zda zjištěným způsobem jízdy obviněný vyvolal stav obecného nebezpečí.

Podle § 179 odst. 1 tr. zák. vyvolá obecné nebezpečí ten, kdo způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání.

V posuzovaném případě jde o otázku, zda se obviněný zjištěným způsobem jízdy dopustil nebezpečného jednání srovnatelného s ostatními formami jednání, kterou jsou uvedeny v demonstrativním výčtu citovaného ustanovení. Pro ty formy obecného nebezpečí, kterou jsou v § 179 odst. 1 tr. zák. výslovně uvedeny, je typické, že se jedná o situace, jejichž průběh se vyznačuje živelností a neovladatelností, takže skutečný vznik poruchy na chráněných zájmech už ve skutečnosti není v moci pachatele ani jiných osob (zejména ohrožených) a závisí na jiných okolnostech převážně nahodilého rázu. Přitom jde o situace, v nichž nebezpečí hrozí chráněným zájmům bezprostředně a konkrétně.

Aplikují-li se tyto zásady na skutkový stav zjištěný oběma soudy, je evidentní, že způsob jízdy obviněného znamenal obecné nebezpečí ve smyslu § 179 odst. 1 tr. zák.

Zjištěné okolnosti jízdy obviněného jasně svědčí o tom, že z jeho strany nešlo jen o běžnou nekázeň řidiče nebo o riskantní řízení vozidla v míře, jejíž závažnost by byla vyjádřitelná pouhým výčtem ustanovení zákona o silničním provozu, která obviněný porušil. Tento rámec byl jednáním obviněného výrazně překročen. Sám obviněný vysvětlil své jednání jako zkratkovité jednání, ke kterému se uchýlil pod dojmem náhlé finanční tísně, rozepře s přítelkyní a pod vlivem velkého množství alkoholu požitého v této souvislosti předcházejícího večera. Po zadržení bylo u obviněného zjištěno 2,2 g/kg alkoholu v krvi. Stav obviněného se blížil těžké opilosti a naprosto vylučoval jeho schopnost bezpečně řídit motorové vozidlo. Navíc obviněný se neujal řízení běžného motorového vozidla, nýbrž téměř 14 tun těžké a značně rozměrné nákladní soupravy, jejíž řízení klade na řidiče zvýšené nároky, zejména z hlediska pozornosti, soustředění, pohotovosti, orientace v provozu, schopnosti včasné reakce a udržení celkové kontroly nad vozidly tvořícími soupravu. Síly, které působí při případné srážce takové soupravy s jinými vozidly, jsou velmi ničivé, zvláště pak v případě, že dojde ke srážce s váhově srovnatelným vozidlem, např. autobusem. Podstatnou část jízdy obviněný uskutečnil po dálnici, tj. na takové komunikaci, kde se vozidla pohybují vysokou rychlostí, jež sama o sobě značně ztěžuje reakci řidičů na nenadálé odchytky takového účastníka silničního provozu, který nemá nad vozidlem odpovídající kontrolu, náhle a bezdůvodně vybočuje z přímého směru, tak jak to činil obviněný. V případě střetu vozidel na dálnici reálně hrozí, že nehoda se nakonec týká více vozidel, ať již to vyplývá z tzv. řetězové nehody, anebo z toho, že nákladní souprava, jakou řídil obviněný, prakticky zatarasí celou šířku dálnice v daném směru, nehledě na možnost proniknutí do protisměrné části dálnice. Rovněž při jízdě na jiných komunikacích mimo dálnici si obviněný počínal tak, že pohybem v protisměru na nepřehledných místech ohrožoval ostatní účastníky silničního provozu, zvláště když tuto část jízdy absolvoval převážně i pod vlivem stresu z toho, že již je pronásledován policií, které se zatvrzele snažil uniknout a která ho přinutila k ukončení jízdy až zátarasem vytvořeným pomocí nákladního automobilu. Pro celou jízdu obviněného bylo příznačné, že nebyl schopen udržet soupravu v přímém směru, přejížděl zprava doleva, několikrát vyjel mimo vozovku a narazil do svodidel. Šlo tedy o vysoce hazardní a mimořádně bezohlednou jízdu na pokraji totální ztráty kontroly nad soupravou.

O tom, že nebezpečí hrozilo chráněným zájmům konkrétně a bezprostředně, svědčí kolize, které během jízdy obviněný skutečně způsobil. Jednalo se o kolizi na dálnici s řidičkou J. W., která byla během předjíždění soupravy obviněného v momentě, kdy se její osobní vozidlo zn. Škoda Fabia nacházelo na úrovni návěsu, vystavena náhlému vybočení obviněného do jejího jízdního pruhu. Dále se jednalo o kolizi obviněného s řidičem autobusu zn. Karosa s asi 15 cestujícími na křižovatce, kterou obviněný projížděl protisměrnou částí komunikace.

Prvek živelnosti a neovladatelnosti při zjištěném způsobu jízdy obviněného, kdy se souprava

evidentně vymykala jeho kontrole, soudy sice nikoli právním pojmem, avšak trefně vyjádřily přirovnáním k „neřízené střele“. Pokud žádná z uvedených kolizí neskončila srážkou, nebyl to důsledek toho, že by obviněný dostatečně ovládal svou soupravu, a primárně to nebyl ani důsledek toho, že by ostatní účastníci kolizí měli vzniklou situaci pod tak spolehlivou kontrolou, která bez dalšího zaručovala, že nedojde ke srážce. Rozhodující roli v tomto ohledu v případě obou závažných kolizí sehrála v podstatě nahodilá okolnost, že jak řidička osobního automobilu zn. Škoda Fabia J. W., tak řidič autobusu zn. Karosa M. S. měli na provedení záchranného manévru dostatek vhodného místa mimo vozovku, jinak byla srážka se soupravou obviněného neodvratná.

Nejvyšší soud proto nemohl přisvědčit námitkám, jimiž obviněný zpochybňoval správnost závěru, že způsobil obecné nebezpečí ve smyslu § 179 odst. 1 tr. zák., a v jejichž rámci tvrdil, že posuzovaná situace nepředstavovala bezprostředně a konkrétně hrozící porušení chráněných zájmů a že postrádala charakter živelnosti a neovladatelnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání, aniž k tomuto postupu potřeboval souhlas obviněného a státního zástupce.